

Briselē, 2020. gada 22. jūnijā

PAZIŅOJUMS IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM

APVIENOTĀS KARALISTES IZSTĀŠANĀS UN ES NOTEIKUMI PAR INVAZĪVĀM SVEŠZEMJU SUGĀM

Kopš 2020. gada 1. februāra Apvienotā Karaliste ir izstājusies no Eiropas Savienības un kļuvusi par trešo valsti¹. Izstāšanās līgumā² ir paredzēts pārejas periods, kas beigsies 2020. gada 31. decembrī³. Līdz minētajam datumam Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā pilnībā ir piemērojamas ES tiesības⁴.

Pārejas periodā ES un Apvienotā Karaliste risinās sarunas par nolīgumu par jaunu partnerību, jo īpaši paredzot brīvās tirdzniecības zonas izveidi. Tomēr nav skaidrs, vai pārejas perioda beigās šāds nolīgums būs noslēgts un stāsies spēkā. Katrā ziņā attiecības, ko šāds nolīgums radītu, tirgus piekļuves nosacījumu ziņā ļoti atšķirtos no Apvienotās Karalistes dalības iekšējā tirgū⁵, ES muitas savienībā un PVN un akcīzes nodokļa zonā.

Tādēļ visām ieinteresētajām personām un jo īpaši ekonomikas dalībniekiem tiek atgādināts par juridisko situāciju, kas būs spēkā pēc pārejas perioda beigām (sk. tālāk A daļu). Šajā paziņojumā ir arī izskaidroti daži attiecīgie izstāšanās līguma atdalīšanās noteikumi (sk. tālāk B daļu), kā arī noteikumi, kas pēc pārejas perioda beigām būs piemērojami Ziemeļīrijā (sk. tālāk C daļu).

Ieteikums ieinteresētajām personām

Lai novērstu šajā paziņojumā izklāstītās sekas, ražotājiem un eksportētājiem, kas veic uzņēmējdarbību trešā valstī, tai skaitā Apvienotajā Karalistē, un ES tirgū laiž dzīvus

¹ Trešā valsts ir valsts, kas nav ES dalībvalsts.

² Līgums par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas (OV L 29, 31.1.2020., 7. lpp.) (izstāšanās līgums).

³ Pirms 2020. gada 1. jūlija pārejas periodu var vienu reizi pagarināt par laiku, kas nepārsniedz 1 vai 2 gadus (izstāšanās līguma 132. panta 1. punkts). Apvienotās Karalistes valdība līdz šim ir izslēgusi iespēju pieprasīt šādu pagarinājumu.

⁴ Ar dažiem izņēmumiem, kas paredzēti izstāšanās līguma 127. pantā, bet šā paziņojuma kontekstā nav būtiski.

⁵ Konkrētāk, brīvās tirdzniecības nolīgumā netiek ietverti tādi iekšējā tirgus principi (preču un pakalpojumu jomā) kā savstarpēja atzišana, izcelsmes valsts princips un saskaņošana. Turklāt brīvās tirdzniecības nolīgums neatceļ nedz muitas formalitātes un kontroles (tostarp attiecībā uz preču un to izejvielu izcelsmi), nedz arī importa un eksporta aizliegumus un ierobežojumus.

augus un dzīvniekus, jo īpaši tiek ieteikts iepazīties ar sarakstu, kurā iekļautas invazīvas svešzemju sugas, kas rada bažas Savienībai (“Savienības saraksts”: https://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/list/index_en.htm). Šajā sarakstā iekļautās sugas (arī jebkādas daļas, gametas, sēklas, olas vai propagulas, kas varētu izdzīvot un pēc tam vairoties) nevar ievest Savienības teritorijā, arī vest tranzītā muitas uzraudzībā, un uz tām attiecas vēl citi ierobežojumi.

Nemiet vērā:

šis paziņojums neattiecas uz:

- ES noteikumiem par dzīvnieku veselību un labturību un sabiedrības veselību saistībā ar dzīvu dzīvnieku pārvietošanu,
- ES noteikumiem augu veselības jomā,
- ES noteikumiem par apdraudētajām sugām un
- noteikumiem par pavadošajiem lolojumdzīvniekiem.

Par šiem aspektiem tiek gatavoti vai ir publicēti citi paziņojumi⁶.

A. JURIDISKĀ SITUĀCIJA PĒC PĀREJAS PERIODA BEIGĀM

Pēc pārejas perioda beigām Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 22. oktobra Regula (ES) Nr. 1143/2014 par invazīvu svešzemju sugu introdukcijas un izplatīšanās profilaksi un pārvaldību⁷ Apvienotajā Karalistē vairs nebūs piemērojama⁸. Tam ir konkrēti šādas sekas.

1. DZĪVU DZĪVNIEKU UN AUGU IEVEŠANA ES

Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1143/2014 7. pantu ir aizliegts ievest Savienības teritorijā, arī vest tranzītā muitas uzraudzībā, un transportēt uz Savienību (izņemot sugas transportēšanu uz objektu saistībā ar izskaušanu) dzīvus jebkādas tādas sugas īpatņus, kura iekļauta sarakstā ar invazīvām svešzemju sugām, kas rada bažas Savienībai (“Savienības saraksts”). Šis aizliegums attiecas arī uz visām daļām, gametām, sēklām, olām vai propagulām, kas varētu izdzīvot un pēc tam vairoties. Aizliegtās sugas ir uzskaitītas Īstenošanas regulas (ES) 2016/1141⁹ grozītajā pielikumā.

⁶ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/preparing-end-transition-period_lv.

⁷ OV L 317, 4.11.2014., 35. lpp.

⁸ Par Regulas (ES) Nr. 1143/2014 piemērojamību Ziemeļīrijai skatīt šā paziņojuma C daļu.

⁹ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2016/1141 (2016. gada 13. jūlijs), ar ko atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) Nr. 1143/2014 pieņem sarakstu ar invazīvajām svešzemju

No minētajiem ierobežojumiem ir iespējams atkāpties ar dalībvalstu iestāžu izdotām atļaujām, kas ļauj veikt pētniecību vai *ex situ* saglabāšanu attiecībā uz invazīvām svešzemju sugām, kas rada bažas Savienībai, kā arī to ražošanu zinātnes vajadzībām un turpmāku izmantošanu medicīnā. Izņēmuma gadījumos neatliekamai sabiedrības interešu labā drīkst izdot atļaujas veikt citas darbības, ja pirms tam ir saņemta Komisijas atļauja.

Arī tādu lolojumdzīvnieku īpašniekiem, kas netiek turēti komerciāliem nolūkiem un pieder pie invazīvām svešzemju sugām, kuras ietvertas Savienības sarakstā, līdz šo dzīvnieku dabiskai nāvei ir piemērojama atkāpe. Ir jābūt izpildītiem šādiem nosacījumiem: a) dzīvnieki ir tikuši turēti pirms sugas iekļaušanas Savienības sarakstā; b) dzīvnieki tiek turēti ierobežotos turēšanas apstākļos, un tiek īstenoti visi attiecīgie pasākumi, kuri nodrošina, ka nav iespējama vairošanās vai izbēgšana.

2. DZĪVU DZĪVNIĒKU UN AUGU IZVEŠANA NO ES

Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1143/2014 7. pantu ir aizliegts transportēt no Savienības (izņemot sugas transportēšanu uz objektu saistībā ar izskaušanu) dzīvus jebkādas tādas sugas īpatņus, kura iekļauta sarakstā ar invazīvām svešzemju sugām, kas rada bažas Savienībai ("Savienības saraksts"). Šis aizliegums attiecas arī uz visām daļām, gametām, sēklām, olām vai propagulām, kas varētu izdzīvot un pēc tam vairoties. Aizliegtās sugas ir uzskaitītas Īstenošanas regulas (ES) 2016/1141 grozītajā pielikumā.

Ir piemērojamas iepriekš aprakstītās atkāpes, kas noteiktas atļaujās, un atkāpes, kas attiecas uz lolojumdzīvnieku īpašniekiem.

3. OFICIĀLĀS KONTROLES IMPORTĒŠANAS LAIKĀ

Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1143/2014 15. pantu attiecībā uz preču kategorijām, kas atbilst kombinētās nomenklatūras kodiem, uz kuriem izdarīta atsauce Savienības sarakstā, veic oficiālās kontroles, lai pārlicinātos, ka a) preces nav iekļautas Savienības sarakstā vai ka b) uz tām attiecas derīga atļauja. Ja šādā kontrolē konstatē neatbilstību, preču pakļaušana muitas procedūrai ir jāaptur vai preces jāaiztur. Turklāt saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1143/2014 13. pantu dalībvalstis uz Savienības robežām drīkst ieviest citas pārbaudes, kuru mērķis ir novērst invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai, neapzinātu introdukciju (piemēram, kā citu preču kontaminantu).

sugām, kas rada bažas Savienībai (OV L 189, 14.7.2016., 4. lpp.). Saraksta konsolidēto versiju skatīt https://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/docs/R_2016_1141_Union-list-2019-consolidation.pdf.

B. ATTIECĪGIE IZSTĀŠANĀS LĪGUMA ATDALĪŠANĀS NOTEIKUMI

1. PĀREJAS PERIODA BEIGĀS NOTIEKOŠA PREČU PĀRVIETOŠANA

Izstāšanās līguma 47. panta 1. punktā noteikts, ka saskaņā ar tajā izklāstītajiem nosacījumiem pārejas perioda beigās notiekoša preču pārvietošana ES tiesībās paredzēto importa un eksporta licencēšanas prasību sakarā ir jāuzskata par pārvietošanu Savienības teritorijā.

Piemērs. Tādu sugu dzīvus īpatņus, kuras iekļautas sarakstā ar invazīvām svešzemju sugām, kas rada bažas Savienībai, un kuru pārvietošana starp ES un Apvienoto Karalisti norisinās pārejas perioda beigās, joprojām var ievest ES, ja:

a) uz tiem attiecas derīga atļauja, kas izdota saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1143/2014 8. vai 9. pantu, vai

b) pārvietošana ir saistīta ar transportēšanu uz objektu saistībā ar izskaušanu.

2. PIEPRASĪJUMI PAR INVAZĪVU SVEŠZEMJU SUGU IEKĻAUSĀNU SAVIENĪBAS SARAĶSTĀ

Kopš Apvienotās Karalistes izstāšanās, t. i., jau pārejas periodā, Apvienotā Karaliste nevar iesniegt Komisijai pieprasījumus par invazīvu svešzemju sugu iekļaušanu Savienības sarakstā¹⁰.

C. ZIEMEĻĪRIJĀ PĒC PĀREJAS PERIODA BEIGĀM PIEMĒROJAMIE NOTEIKUMI

Pēc pārejas perioda beigām piemēro Protokolu par Īriju/Ziemeļīriju ("Ī/ZĪ protokols")¹¹. Lai turpinātu piemērot Ī/ZĪ protokolu, periodiski ir jāsaņem Ziemeļīrijas Leģislatīvās asamblejas piekrišana, un sākotnējais piemērošanas periods ir 4 gadi pēc pārejas perioda beigām¹².

Ī/ZĪ protokolā noteikts, ka daži ES tiesību noteikumi ir piemērojami arī Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju. Turklāt Ī/ZĪ protokolā ES un Apvienotā Karaliste ir vienojušās, ka Ziemeļīriju uzskata par dalībvalsti, ciktāl ES noteikumi Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā ir piemērojami attiecībā uz Ziemeļīriju¹³.

Ī/ZĪ protokolā noteikts, ka Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 22. oktobra Regula (ES) Nr. 1143/2014 par invazīvu svešzemju sugu introdukcijas un izplatīšanās

¹⁰ Izstāšanās līguma 128. panta 6. punkts un VII pielikuma 12. punkts.

¹¹ Izstāšanās līguma 185. pants.

¹² Ī/ZĪ protokola 18. pants.

¹³ Izstāšanās līguma 7. panta 1. punkts saistībā ar Ī/ZĪ protokola 13. panta 1. punktu.

profilaksi un pārvaldību Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā ir piemērojama attiecībā uz Ziemeļīriju¹⁴.

Tas nozīmē, ka šā paziņojuma A un B daļā atsauces uz ES ir jāsaprot kā atsauces, kas ietver Ziemeļīriju, taču atsauces uz Apvienoto Karalisti ir jāsaprot kā atsauces tikai uz Lielbritāniju.

Konkrētāk, tas cita starpā nozīmē, ka:

- Regulas (ES) Nr. 1143/2014 piemērošanas vajadzībām preču pārvietošana no Ziemeļīrijas uz trešo valsti ir izvešana;
- Regulas (ES) Nr. 1143/2014 piemērošanas vajadzībām preču pārvietošana no Ziemeļīrijas uz ES nav imports, bet gan pārvietošana ES teritorijā;
- Regulas (ES) Nr. 1143/2014 piemērošanas vajadzībām, tai skaitā oficiālo kontroļu vajadzībām, preču pārvietošana no trešās valsts vai no Lielbritānijas uz Ziemeļīriju ir imports;
- Savienības sarakstā iekļauto sugu laišana tirgū un jebkāda cita veida izmantošana Ziemeļīrijā ir aizliegta, izņemot darbības, uz kurām attiecas derīga atļauja. Šis ierobežojums attiecas arī uz precēm, ko sūta no Lielbritānijas uz Ziemeļīriju;
- Regula (ES) Nr. 1143/2014 Apvienotajai Karalistei ir piemērojama attiecībā uz Ziemeļīriju, proti:
 - Apvienotajai Karalistei attiecībā uz Ziemeļīriju ir jāizstrādā un jāpieņem rīcības plāni saistībā ar prioritārajiem invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai, neapzinātas introdukcijas un izplatīšanās ceļiem,
 - Apvienotajai Karalistei attiecībā uz Ziemeļīriju ir jāizveido sistēma invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai, uzraudzībai un jāpaziņo Komisijai un jāinformē dalībvalstis par invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai, introdukciju vai klātbūtni,
 - Apvienotajai Karalistei attiecībā uz Ziemeļīriju ir jāievieš iedarbīgi pārvaldības pasākumi attiecībā uz invazīvām svešzemju sugām, kas rada bažas Savienībai un ir plaši izplatījušās tās teritorijā. Jāveic arī piemēroti atjaunošanas pasākumi,
 - Apvienotajai Karalistei attiecībā uz Ziemeļīriju ir jāparedz noteikumi par sankcijām, kas piemērojamas minētās regulas pārkāpšanas gadījumā, un saskaņā ar principu “piesārņotājs maksā” jācenšas atgūt izmaksas par pasākumiem, kas vajadzīgi, lai novērstu, līdz minimumam samazinātu vai mīkstinātu invazīvo svešzemju sugu kaitīgo ietekmi,
 - Apvienotajai Karalistei attiecībā uz Ziemeļīriju ir piemērojams Regulas (ES) Nr. 1143/2014 24. pantā paredzētais ziņošanas pienākums.

¹⁴ Ī/ZĪ protokola 5. panta 4. punkts un minētā protokola 2. pielikuma 26. iedaļa.

Saskaņā ar Ī/ZĪ protokola 6. panta 1. punktu Savienības tiesību noteikumus, kas padarīti piemērojami ar šo protokolu un kas aizliedz vai ierobežo preču eksportu, tirdzniecībā starp Ziemeļīriju un citām Apvienotās Karalistes daļām piemēro vienīgi tiktāl, cik to noteikti pieprasa Savienības starptautiskās saistības.

Konkrētāk, tas cita starpā nozīmē, ka:

- invazīvu svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai, eksportam no Ziemeļīrijas uz Lielbritāniju Regulas (ES) Nr. 1143/2014 7. panta d) punktu nepiemēro.

Tomēr Ī/ZĪ protokols izslēdz iespēju Apvienotajai Karalistei attiecībā uz Ziemeļīriju:

- piedalīties Savienības lēmumu pieņemšanā un veidošanā¹⁵,
- sākt iebildumu, drošības pasākumu vai šķēršļtīšanas procedūras, ciktāl tās attiecas uz tehniskajiem noteikumiem, standartiem, novērtējumiem, reģistrāciju, sertifikātiem, apstiprinājumiem un atļaujām, ko izdevušas vai veikušas ES dalībvalstis¹⁶,
- uzņemties vadošās iestādes funkcijas novērtējumos, pārbaudēs un atļauju procedūrās¹⁷,
- atsaukties uz Apvienotās Karalistes iestāžu izdoto atļauju savstarpēju atzīšanu ES¹⁸.

Konkrētāk, tas cita starpā nozīmē, ka:

- Apvienotā Karaliste attiecībā uz Ziemeļīriju nevar iebilst pret invazīvo svešzemju sugu, kas rada bažas Savienībai, saraksta atjaunināšanu,
- Apvienotā Karaliste attiecībā uz Ziemeļīriju nevar atbilstoši Regulas (ES) Nr. 1143/2014 4. panta 4. punktam iesniegt Komisijai pieprasījumus par invazīvu svešzemju sugu iekļaušanu sarakstā ar invazīvām svešzemju sugām, kas rada bažas Savienībai, un
- atļauju, ko Apvienotā Karaliste attiecībā uz Ziemeļīriju izdevusi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1143/2014 8. panta 2. punktu, neatzīst nevienā ES dalībvalstī.

Vispārīga informācija par piemērojamajiem Savienības tiesību aktiem ir sniegta Komisijas tīmekļvietnē par invazīvām svešzemju sugām

¹⁵ Ja nepieciešams apmainīties ar informāciju vai savstarpēji apspriesties, tas notiks apvienotajā konsultatīvajā darba grupā, kas izveidota ar Ī/ZĪ protokola 15. pantu.

¹⁶ Ī/ZĪ protokola 7. panta 3. punkta piektā daļa.

¹⁷ Ī/ZĪ protokola 13. panta 6. punkts.

¹⁸ Ī/ZĪ protokola 7. panta 3. punkta pirmā daļa.

(https://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm). Šo lapu saturs vajadzības gadījumā tiks atjaunināts ar papildu informāciju.

Eiropas Komisija
Vides ģenerāldirektorāts